

Marking Scheme
Strictly Confidential
(For Internal and Restricted use only)
Secondary School Examination, 2026 (Xth)
SUBJECT NAME : Sherpa (Q.P. CODE /Set No. 134/61)

General Instructions: -

1	You are aware that evaluation is the most important process in the actual and correct assessment of the candidates. A small mistake in evaluation may lead to serious problems which may affect the future of the candidates, education system and teaching profession. To avoid mistakes, it is requested that before starting evaluation, you must read and understand the spot evaluation guidelines carefully.
2	“Evaluation policy is a confidential policy as it is related to the confidentiality of the examinations conducted, evaluation done and several other aspects. Its leakage to public in any manner could lead to derailment of the examination system and affect the life and future of millions of candidates. Sharing this policy/document to anyone, publishing in any magazine and printing in Newspaper/Website, etc. may invite action under various rules of the Board and IPC.”
3	Evaluation is to be done as per instructions provided in the Marking Scheme. It should not be done according to one’s own interpretation or any other consideration. Marking Scheme should be strictly adhered to and religiously followed. However, while evaluating, answers which are based on latest information or knowledge and/or are innovative, they may be assessed for their correctness otherwise and due marks be awarded to them. In Class-X, while evaluating two competency-based questions, please try to understand given answer and even if reply is not from marking scheme but correct competency is enumerated by the candidate, due marks should be awarded.
4	The Marking scheme carries only suggested value points for the answers. These are in the nature of Guidelines only and do not constitute the complete answer. The students can have their own expression and if the expression is correct, the due marks should be awarded accordingly.
5	The Head-Examiner must go through the first five answer books evaluated by each evaluator on the first day, to ensure that evaluation has been carried out as per the instructions given in the Marking Scheme. If there is any variation, the same should be zero after deliberation and discussion. The remaining answer books meant for evaluation shall be given only after ensuring that there is no significant variation in the marking of individual evaluators.
6	Evaluators will mark (✓) wherever answer is correct. For wrong answer CROSS ‘X’ be marked. Evaluators will not put right (✓) while evaluating which gives an impression that answer is correct and no marks are awarded. This is most common mistake which evaluators are committing.
7	If a question has parts, please award marks on the right-hand side for each part. Marks awarded for different parts of the question should then be totaled up and written in the left-hand margin and encircled. This may be followed strictly.
8	If a question does not have any parts, marks must be awarded in the left-hand margin and encircled. This may also be followed strictly.
9	If a student has attempted an extra question, answer of the question deserving more marks should be retained and the other answer scored out with a note “Extra Question” .
10	No marks to be deducted for the cumulative effect of an error. It should be penalized only once.
11	A full scale of marks _____ (example 0 to 80/70/60/50/40/30 marks as given in Question Paper) has to be used. Please do not hesitate to award full marks if the answer deserves it.

12	Every examiner has to necessarily do evaluation work for full working hours i.e., 8 hours every day and evaluate 20 answer books per day in main subjects and 25 answer books per day in other subjects (Details are given in Spot Guidelines). This is in view of the reduced syllabus and number of questions in question paper.
13	<p>Ensure that you do not make the following common types of errors committed by the Examiner in the past :-</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leaving answer or part thereof unassessed in an answer book. • Giving more marks for an answer than assigned to it. • Wrong totaling of marks awarded on an answer. • Wrong transfer of marks from the inside pages of the answer book to the title page. • Wrong question wise totaling on the title page. • Wrong totaling of marks of the two columns on the title page. • Wrong grand total. • Marks in words and figures not tallying/not same. • Wrong transfer of marks from the answer book to online award list. • Answers marked as correct, but marks not awarded. (Ensure that the right tick mark is correctly and clearly indicated. It should merely be a line. Same is with the X for incorrect answer.) • Half or a part of answer marked correct and the rest as wrong, but no marks awarded.
14	While evaluating the answer books if the answer is found to be totally incorrect, it should be marked as cross (X) and awarded zero (0) Marks.
15	Any unassessed portion, non-carrying over of marks to the title page, or totaling error detected by the candidate shall damage the prestige of all the personnel engaged in the evaluation work as also of the Board. Hence, in order to uphold the prestige of all concerned, it is again reiterated that the instructions be followed meticulously and judiciously.
16	The Examiners should acquaint themselves with the guidelines given in the “Guidelines for Spot Evaluation” before starting the actual evaluation.
17	Every Examiner shall also ensure that all the answers are evaluated, marks carried over to the title page, correctly totaled and written in figures and words.
18	The candidates are entitled to obtain photocopy of the Answer Book on request on payment of the prescribed processing fee. All Examiners/Additional Head Examiners/Head Examiners are once again reminded that they must ensure that evaluation is carried out strictly as per value points for each answer as given in the Marking Scheme.

MARKING SCHEME
Sherpa (Subject Code- 134)
(PAPER CODE: 61) (M610134)

Q.1.A འོག་གི་མེད་ཚན་ཉི་ལ་རྟོགས་ནི་ལན་ཡང་དག་པ་ལ་རྟགས་རྒྱགས་དགོས།

(Any Five) 5x1=5

- I. B. རྟོག་ཀྱི
- II. C. རྒྱག་པ།
- III. A. གི་རིག
- IV. A. དུས་རབས་ཉལ།
- V. A. ཕྱི་ལོ་ཉལ་པ།

Q1.B འོག་གི་མེད་ཚན་ཉི་ལ་རྟོགས་ནི་ལན་ཡང་དག་པ་ལ་རྟགས་རྒྱགས་དགོས།

- I. C. རྟོག་པ་ལོ།
- II. B. བཅུག་པ།
- III. C. མིན་ཅི་དུས་ཀྱི་ཅ་ལག
- IV. A. ཕྱི་ལོ་ཉལ་པ།
- V. D. ཉལ་པ།

Q.2 A. འོག་གི་ཆོག་ས་བཅད་རྟོགས་ནི་ལན་ཡང་དག་པ་ལ་རྟགས་རྒྱགས་དགོས།

(Any Five) 5X1=5

- I. A. ཚད་མེད་གསལ་བ།
- II. A. སེམས་སྦྱང་སངས་།
- III. B. ཤིང་འབྲས་ལྡན་པ།
- IV. D. སེམས་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་གསོ།
- V. A. མཛེས་ལྗང་།

Q2.B. འོག་གི་དྲི་བ་ཉི་ལ་ལས་གང་རུང་ལྟ་ལ་ལན་བློས།

- I. B. ལུང་རུབ་རྟགས་ཡིན།
- II. A. སྒྲིག་ཆོག་ས་
- III. C. དེ་ཞིས་བྱ།
- IV. C. མི་ཡ་རབས།
- V. D. བཞི། ཅ

Q3. འོག་གི་བོད་ཡིག་རྩིས་ལྟར་བཅུ་ལ་ལན་བཞེན་ས་འོག་མེད་ཅི་རྟགས་རྒྱུ་བས།

10x1=10

- I. A. གཉིས་
- II. D. རྩེས་འདུག
- III. B. རྩེ་སྤྱད།
- IV. C. ལ་དོན།
- V. B. “ས”་ཡི་གེ
- VI. C. རྩེ་སྤྱད།
- VII. A. སྤང་རང་དབང་ཅན།
- VIII. D. དགར་བ། བཞུག་པ།
- IX. A. གཅིག་ཀྱི།
- X. B. རྩེ་རྟགས།
- XI. A. སྤྱི་གསུང་
- XII. C. བྱག་

Q4. འོག་གི་བོད་ཡིག་རྩིས་ལྟར་བཅུ་ལ་ལན་བླེས། Any Six

6x1=6

- I. སྤང་རང་དབང་ཅན་བྱག་འོད་ལྡན་ཡིན། གང་གང་ཡིན་ཅི་ན་སྤྱད་དང་སྤྱད་དེ་སྤྱད་གང་སྤྱད་བདག་སྤྱད་དགག་སྤྱད་བཅས་བྱག་ཡིན། འདི་རྩེ་སྤྱད་ཅི་མེད་གི་མཐར་སྤྱད་ཅི་ན་རྩེ་སྤྱད་ལ་བསྐྱས་མ་དགོས་པས་སྤང་རང་དབང་ཅན་ཅི་ནི་བྱག་ཡིན།
- II. སྤང་ཞུར་བ་ལ་བཅོ་ལྔ་ན་གནས་གང་། ཅི་གྲུ་དོན་ནི་མི་སྤྱད་ས་པ་ལ་དུས་ཚོད་ཀྱི་རེས་བ་མེད་དུ་བ་ཡིན། མེ་འབར་རུ་བ་ལ་ཞོ་སྤྱད། མེ་འབར་ཡིན་འོད་ལྡན་ལ་སྤྱོད་ཡང་ཤིང་ལ་སོགས་པ་གཞུར་བའི་ཞོ་སྤྱད་བྱ་བྱག་མིང་མེ་དེ་ལས་ཀྱང་རྟག་པར་འབར་བ་བཞིན། མི་གཉིས་འབྲུགས་པ་གྱིད་རུ་བ་དུས་ལ་བྱགས་བྱར་རྒྱུ་བའི་ལ་སྤྱད་པར་འབྲུགས་པ་འཕྲོ་བ་ཡིན།
- III. ཨི་ལྷན་གྱི་སྤང་དོན་གྱི་སྤྱོད་ཚུལ་དཔེར་བཞིན་ནི། སྤྱད་གིས་གཟིགས། གཡན་གྱི་སྤྱོད་སྤྱད། ཨི་རེ་སྤྱོད་གྱི་འབྲས་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་རི་ཀྱི། བོད་ཀྱི་ཅུ་པ། ཡབ་ཀྱི་བྱག་དཔེ། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཚོས། སྤྱད་ཀྱི་པན། ལས་ལའི་ཉི་མ།
- IV. “མིག་ ” ལ་ཞེས་སའི་སྤྱད་ལ་ “སྤྱད” ཅེར་རུ་བ་ཡིན། དཔེ་ སྤྱོད་དཔོན་གྱི་སྤྱད། ཨི་འཇང་གྱི་སྤྱད། ཡབ་ཀྱི་སྤྱད་ལ་སྤྱད་པལ་གོན་ལོག་
- V. རྩེ་རྟགས་ཀྱི་དཔེར་བཞིན་ནི། རྩེ་ལ་མོ། མ་མ། སྤྱད་མ། ཨི་ལྱུ་ལ་མོ། མཛེས་ལྷ། ཉ་མོ། ཀྱི་མོ། སྤྱོད་མོ། བྱ་མོ། མེད་མོ། སྤྱད་མོ། ར་མོ། བེ་མོ། ཡར་མོ། སྤྱད་མོ། བྱ་མོ།

- VI. ལྷག་བཅས་དོན་གྱི་སྒྲིབ་ཚུལ་དཔེར་བཞིན་ནི་མདའ་འཕངས་ཏེ་ཕོག་ ལྷ་མཆོད་དེ་འགོ་ཕྱག་འཆམ་ཏེ་
བཤད། ཆོས་ནི་གཉིས་ཏེ། འདུས་བྱས་སམ། དབང་པོ་ནི་ལྷ་སྟེ། ཞེས་བ་ལ་སོགས་པ་ལོ།
- VII. ཆོག་ཕྱད་ལ་དབྱེན་གཉིས་འོ་ཡོད། ཇེས་འབྲུག་ལ་བལྟས་ནས་འབྲུག་པའི་ཕྱད་བརྒྱད་དེ་ནི་ཕྱད་གཞན་
དབང་ཅན་བརྒྱད་ཡིན་ནོ། ཕྱད་རང་དབང་ཅན་ནི་བྱུག་ཡིན། འདི་ནམ་ནི་མིང་གི་མཐར་སྒྱུར་བ་ན་ཇེས་
འབྲུག་ལ་བལྟ་མ་དགོས་པས་ཕྱད་རང་དབང་ཅན་གྱི་རུབ་ཡིན།

Q5. འོག་གི་དྲི་བ་དྲི་བ་ལས་གང་རུང་བདུན་ལ་ལན་བློས།   { Any Seven }   7x1=7

- I. བོད་རྒྱ་བ་དགུ་བའི་ཆེ་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་ཉིན་ཨོ་རུང་ནང་བ་སངས་རྒྱས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ལྷ་བབ་དུས་ཆེན་གྱི་
དུས་དོན་ལོའི་གངས་སྒྲུང་བཅི་གྱིད་རུབ་ཡིན། གང་ཅིད་སྤྲད་ཟེ་སིང་སྟོན་དང་པོ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་
གོ་འཕང་ཐོབ་ནི་ཟིན་མ་ཡིས་ལ་སྤྲུམ་བཅུ་ཙག་སྤྲུམ་ལ་ཆོས་གསུང་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལྷ་ཡུལ་ནས་མི་ཡུལ་
ཐེབ་པའི་དུས་དོན་བཟང་པོ་ཡིན།
- II. འཛམ་བུ་གླིང་དུ་དང་པོ་བྱུང་བའི་མི་ནམས་ལ་བསྐལ་བ་དང་པོའི་མི་ཟིར་རུབ་ཡིན་ནོག་གང་ཡིན་ཟེ་ནདང་པོ་བྱུང་
བའི་མི་ནམས་ལ་ཉོན་མོངས་བ་མེད་པ། ལུས་ཀྱང་མཛེས་སྤྱོད་དང་བཅས་པ་ཡོན་ཏན་ཅན་ཆེད་མེད་བ་དང་
ལྷན་བ་འོ་དུབ་ཡིན་ནོག།
- III. མདོན་པ་མདོད་དཔེ་ཆ་ནང་ལ་ལས་འཛིག་ཉེན་སྤྲོ་ཆོགས་སྦྱེས་ཟེ་གྲུའ་བྱ་དེ། རང་གྱི་གྲུས་བའི་ལས་ཀྱིས་གྱིད་
ཟ་རང་སོ་སོ་དང་མེད་པའི་མི་ལུས་ལེན་དུབ་ཡིན། ལ་ཀ་བཟང་པོ་ཆོས་གྲུའ་སིང་སྦྱིར་སྤྱད་ཕྱག་བྱ་འོངས།
བསམས་ཉེན་པ་གྲུའ་སིང་སྤྱག་དང་པེ་རེང་པོ་ལ་སྦྱེབ་ཡིན་ནོ།
- IV. ཤར་བའི་ཆོས་འབྱུང་འདི་ཤར་བ་སངས་རྒྱས་བསྐྱན་འཛིན་གྱི་བཙུགས་གནང་གྲུབ་ཡིན། རོ་མོ་སྤངས་མའི་གངས་
རྒྱུད་ཤར་བ་སངས་རྒྱས་བསྐྱན་འཛིན་གྱི་ནམ་ཐར་མདོར་བསྐྱས་བ་ནང་ལ་ཟེ་ནས་བཤད་ནི་ཞག་ནི་འོ་དུབ་ཡིན།
- V. ཨོ་རེ་གཟུགས་བྱ་དྲི་དྲུངས་བྱ་མེད་སིང་ལ་ཀ་གང་ཡང་འབྲུབ་སྤྱ་སྤུབ་བྱ་ཡིན། གྱིད་སྤྱ་སྤུབ་བ་ད་མ་གཟུགས་
ལ་ནད་བ་བྱུང་སིང་རྒྱས་ཇས་ཅ་ལག་ག་ཆེད་འོ་སིང་ན་ཡང་བདེ་བ་དང་སྦྱིད་བྱ་ནི་བྱ་ཙམ་ཅིག་མི་བྱུང་བ་ཡིན་
ནོ།
- VI. མི་ལུས་རིན་པོ་ཆེ་ཐོབ་སིང་མ་ཨོར་གྱི་ཉྱག་པར་སྤང་བྱ་མི་དགེ་བ་བཅུ་པར་སྤང་ནི་དགེ་བ་བཅུ་འབྲུབ་དགོས་བྱ་
ཡིན།
ལེན་དགོས་པའི་དགེ་བ་དེ་བ་སོག་བསྐྱོབ་པ། སྦྱིན་པ་བཏོང་། ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱང་། བདེན་པ་བཤད། འགྲིགས་
པ། སྦྱན་པར་སྟེ། ཁམ་འདོན་འདོན།
- VII. འཛིག་ཉེན་འདིའི་ནང་ལ་མི་ཡི་མི་ལུས་ཐོབ་ནི་ཡང་ལུས་ཉེན་འདི་ལ་དལ་བ་བརྒྱད་དང་འགྱོར་བ་བཅུ་ཆང་བའི་
མི་ལུས་རིན་པོ་ཆེ་ཉེད་པ་ལ་དཀའ་ལས་འོ་དུབ་ཡིན། དེ་གྱིད་ཟ་མི་ཡིའི་མི་ལུ་ཐོབ་ཟེ་མ་དེ་ལ་འབྲུམ་པོ་གྱིད་དགོས།

- VIII. ལྟ་ལུལ་ལ་སྐྱེ་བ་བཞེས་ནི་འོ་དུབ་རང་གི་ལུས་གྱི་འོན་ལན་འཇམ་ལུབ་དོན་ལ་དང་གཞན་ལྟ་འཁོར་ཐམས་ཅད་ལ་བཀའ་
ཆོས་གསུང་དུབ་དོན་ལ་སངས་རྒྱུས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལྟ་ལུལ་ལ་ཐེབས་གནང་དུབ་ཡིན།
- IX. ཆོས་རྒྱལ་མཉམ་མེད་དེ་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཨ་ཤོ་ཀ་སི་གུའུ་ཡིན།
མཉམ་མེད་ཟེ་གྲུའུ་བུ་དེ་ཡང་ནས་ཡང་སྐྱེས་བ་ལེན་དུབ་ཡིན་ཟེ་ཆོས་རྒྱལ་མཉམ་མེད་ཟེ་གྲུའུ་བུ་ཡིན།

Q.6 འོག་གི་དྲི་བ་དེ་བ་ལ་ལན་བློས།

5x1=5

- I. འཛིན་གྲུ་བཅུ་པའི་ལེགས་བཤད་དེ་ལ་ལེའུ་དང་པོ་ཤིང་གི་དཔེ་དོན་ནས་ཆོགས་བཅད་བློས་འོ་ཡེད།
རིན་ཆེན་སེམས་ཀྱི་རྩ་བ་བརྟེན་རྒྱུས་ཆེན་ཆོགས་གཉིས་ཡལ་ག་རྒྱ་བྱི་རུ་ཆོགས་བཅད་ནང་།
- II. སློབ་སྦྱོང་དུས་ལ་གཡེང་སྤྲད་སིང་རྗེས་ལ་འགྱོད་སེམས་སྐྱེས་བ་དང་ལ་ཀ་གང་ཡང་འགྲུབ་མཁུ་ཐུབ་བུ་ཡིན།
སློབ་སྦྱོང་གི་དུབ་དུས་ལ་སློབ་སྦྱོང་མ་གྲུའུ་བར་གཡེང་ནི་སྤྲད་དུབ་མེད་གྲུ་དུས་ཆེས་འཁྲོམ་ལག་བརྟོང་གྲུབ་
མེད་གྲུ་ཡིན་ནོ།
- III. མི་བཟང་རན་འདི་སྦྱོད་ལམ་ལ་ལྟ་འཇམ་ཤེས་དགོས་བ་ཡིན། ཅི་སྤྲད་སི་ཟེང་མི་བཟང་ལ་གྱིད་དང་ལེ་མོ་དང་བདེན་
བ་སྐྱེ་དུབ་ཡིན།
- IV. ཆོགས་བཅད་གཅིག་ལ་ཆོགས་རྒྱུ་བཞེ་འོ་ཡེད། དཔེ་ཡི་ན། དམན་བ་རྒྱལ་རྗེས་སུ་ཐག་གསལ།
མ་རབས་སྦྱོད་པའི་རྗེས་སུ་ཞུགས། རྒྱ་ཤིང་གཉིས་ན་ཡང་། འདབ་མ་ལ་འཕྱར་བར་འགྱུར།
- V. ཨོ་རྒྱུས་རྟག་པར་ལ་རབས་སྦྱོད་བ་ལ་ལྟ་འཇམ་དགོས་བུ་ཡིན། གང་ཅི་སྤྲད་ཟེ་སིང་ལ་རབས་གྱི་ཨོ་རྒྱུང་ལ་ལམ་
བཟང་པོ་ཐོབ་ནས་མི་ལུས་ལ་བདེ་བ་ཐོབ་དམ་ཡོན་ཏན་སྦྱོངས་གྲུབ་ལ་བདེ་པོ་འོངས།
- VI. ཤིང་གི་དཔེ་དོན་ལ་ཆོགས་བཅད་༡༠༢ འོ་ཡེད།
- VII. ལེགས་བཤད་ཤེས་སིང་པན་ཐོགས་བསམ་གྱི་མི་ཁྱབ་བ་འོ་ཡེད། གང་གཡོག་གྱིད་དགོས་ན་ཡང་ལེ་མོ་ཐོབ་
དགོས་བ་གལ་ཅན་འོ་ཡེད།

Q.7 འོག་གི་དྲི་བ་དེ་བ་ལ་ལན་བློས།

2x1=2

- I. མི་མཁས་པ་དེ་བ་ལུལ་གཞན་ལ་ཐེབས་སིང་གཞན་གྱི་དོན་དུ་པན་བ་འོང་གྲུབ་ཡིན། གཞན་ལ་ཐོན་བ་གྲུའུ་སིང་
རང་ལ་ལེགས་བར་འོངས།
- II. ཆོགས་བཅད་གཅིག་ལ་ཆོགས་རྒྱུ་བཞེ་འོ་ཡེད། ཆོགས་རྒྱུ་རེ་རེ་གྲུའུ་ནི་བྱི་སིང་ཆོགས་རྒྱུ་བཞེ་ལ་ཆོགས་གྱི་
དོན་ཆང་གྲུབ་ཡིན་དེ་ཡིན་ས་ཆོགས་བཅས་བཞེ་ལ་ཆོགས་རྒྱུ་བཞེ་གྱི་ལུ།

༩ ལ་མེ ༽ ལྷན་དེབ་ནས། Part B: Descriptive type

Q.8 རོག་གི་ངོ་བོ་བརྟན་ལས་བྱུག་ལ་ལན་གསལ་པོར་བྲིས་དགོས།

6x3=18

- I. རན་སོང་གསུམ་ནི་དཔུལ་བ། ཡིད་བདག་དང་དྲུང་འགྲོ་ཡིན། མོར་གྱི་མི་ལུས་རིན་པོ་ཆེ་ཐོབ་ནི་སངས་རྒྱལ་པར་མི་དགེ་བའི་ལ་ཀ་གྲུ་ནས་སྒྲིག་པ་ཨ་ལ་བསགས་སིང་རན་སོང་གསུམ་ལ་སྒྲེས་བ་སྒྲེན་ནི་སྤྲུག་བསྐྲུལ་བྱངས་མེད་བྱུང་གྲུབ་ཡིན། དེ་ཡིན་ཟེ་དགེ་བ་བསྐྱབ་དགོས་སྤྲུག་བསྐྲུལ་དང་བྲུལ་དགོས་པ་ཡིན། མི་དགེ་བ་སྤང་དགོས་དགེ་བ་འབྱུབས་དགོས། རན་སོང་ལ་འགྲོལ་ལས་སྒྲ་རིག་སྤང་དགོས། ཡར་ཐོ་རི་འགྲོལ་དོན་ལ་དགེ་བ་འབྱུབས་ནི་དགེ་བ་ཟིན་གཞན་ལ་ཐེན་བསེས་གྱིད་དགོས་པ་གལ་ཆེན་པོ་འོ་ཡིད།
- II. དལ་འབྱོར་གྱི་མི་ལུས་ཐོབ་བྱ་དཀའ་ལས་འོ་དུབ་ལུས་རྟེན་འདི་ཐོབ་ནི་སངས་མི་ཆེ་འདི་འཕྲོ་རྒྱལ་མ་བཏང་ནི་གང་ཨ་ཆོ་ཆོ་དགེ་བའི་ལ་ཀ་ལ་གྱིད་དགོས་སུ་ཡིན་ནོ། དགེ་བ་ཟིན་ནས་དགོན་པ་ལ་དེ་གྲུའ་བརྒྱལ་ནི་གྱིད་རུབ་དེ་གྲུའ་མིན་པ། རང་གི་ཁང་པ་ནས་རང་སྟོག་བཙོང་པ་སྤངས་རྟེན་སྤངས། མི་ཆངས་སྤྱོད་པ་སྤངས། སྤི་རིང་སྤངས། ཆེ་ག་རྒྱུ་སྤངས། དག་འབྲུལ་སྤངས་དགོས་པས་རྒྱུ་ཆེན་ནོ། དལ་འབྱོར་གྱི་མི་ལུས་ཐོབ་བྱ་དཀའ་ལས་འོ་དུབ་ཡིན་ནོ།
- III. རྫོ་ལྷོ་ག་ནས་པ་བཞི། དལ་འབྱོར་རྟེན་དཀའ། ཆེ་མི་བརྟག་པ། འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས། ལས་རྒྱ་འབྲས་ཡིན། དལ་བ་བརྒྱད་ནི་ཐར་པ་ཐོབ་བའི་དོན་ལ་དམ་པའི་ཆོས་བསྐྱབ་བྱ་ལ་མི་ཁོམས་པའི་གནས་བརྒྱད་ལ་མ་སྒྲིལ་པར་ཁོམས་པ་འོ་དུབ་ལ་དལ་བ་བརྒྱད་ཟི་གྲུའུ་ཡིན། དལ་ཟི་གྲུའུ་དེ་དཔེ་ཡིན་ན་རྒྱ་འཆོ་ཆེན་པོ་འདི་ནས་པར་ཐལ་ནི་འགྲོལ་ལ་ཡིན་ཅིག་མིན་ཅིག་གྲུ་གཅིག་ལ་བརྟན་རང་དགོས་འདི་དོག་རང་གྲུས་ནི་སྤྲུག་བསྐྲུལ་གྱི་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ་ནས་ཐལ་ལུབ་དོན་ལ་ཨོ་རུང་མིའི་ལུས་རྟེན་ལ་མ་བརྟན་བ་གཞན་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་རྟེན་ནས་ཐར་བྱ་བྱུབ་པ་ཡིན།
- IV. ཨོ་རེ་ག་ལུགས་སུ་ལ་སྤྱོད་བརྟན་གྱིད་རུབ་གས་ཆེན་པོ་འོ་དུབ་ཡིན། ཅི་སྤྱད་ཟེས་ན་ལུས་འབྲུལ་སྤྱོད་སྤྱོད་ས་བརྟན་མ་བྱས་པའི་ལུས་གྱི་ཆ་དེ་བ་ལ་ཁྲག་མ་རྒྱགས་བར་གོ་ལེ་གིན་ན་ཆ་བྱུང་དུ་ཡིན་ས་མི་ཐམས་ཅད་གྱིས་ཡིན་ཅིག་མིན་ཅིག་ལུས་སྤྱོད་ས་བརྟན་འབྲུལ་སྤྱོད་ཅེས་སོགས་ལ་བཙོན་གནང་དགོས་པ་ཁས་ཆེན་ཡིན། ག་ལུགས་ཁམས་དྲངས་བྱ་མེད་སིང་ལ་ཀ་གང་གྱིད་མི་བྱུབ་པ་ཡིན་ནོ། ལ་ཀ་གང་ཡིན་ཡང་ཆོས་འཛིན་རྟེན་གྱི་ལ་ཀ་གྲུས་རུང་ག་ལུགས་ཁམས་དྲངས་བྱ་མེད་སིང་གང་ཡང་གྱིད་མི་བྱུབ་པ་ཡིན། ཨོ་རེས་ག་ལུགས་སུ་འདི་འབྲུལ་འཁོར་དང་འབྲུའུ་ཡིན།
- V. ཁོང་གྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོའི་ལྷ་བ་ ༦ ཆེས་ ༡༥ བོད་རྟོར་རྒྱ་ལྷ་པའི་ཡར་སྤྱོ་ཆེས་བཅུ་ལྷ་གཟའ་རྒྱ་བ་ལ་ལོ་ལྷ་ཁུམས་སུ་ལུང་པ་ལ་སྤྱོ་འབྲུངས་གྲུབ་ཡིན། སྤྱོ་འབྲུངས་དུབ་ཉིན་བཙས་སྟོན་ཡང་རྒྱས་ཆེན་སུ་གྲུས་ནས་མཆོན་ལ་གཟའ་དང་བསྐྱུན་ནི་རྒྱ་བ་བསྐྱུན་འཛིན་ཞེས་མཆོན་བཏགས་སུ་ཡིན་ནོ། །ཡང་དེ་ནས་རང་ལོ་ལྷ་བ་ནས་རང་གི་པ་པས་བོད་ཡིག་གི་དབྱངས་དང་གསལ་བྱེད་དང་སྤྱོད་སྟོག་བསྐྱབས་པས་དཀའ་ཆེགས་མེད་པར་ཞེས་པ་བྱུང་གྲུབ་ཡིན། ཁོང་དེ་ཤར་པའི་མི་རིགས་ནས་མིང་རྟམ་ཆེན་པོ་དང་རུབ་ཡིན་ནོ།

VI. རང་འབྱོར་ལྟ་དང་གཞན་འབྱོར་ལྟ་རྒྱས་ནི་འབྱོར་བ་བཅུ་ཡིན། རང་ནས་བྱུང་གྱུའི་འབྱོར་བ་ལྟ་ལ་རང་འབྱོར་ལྟ་ཟེན་དེ་ནི་
མི་ལུས་ཐོབ་ནི་སང་དམ་པའི་ཆོས་དང་ལྟ་ལ་མི་མཐུན་པས་ལུས་རྟེན་གྱི་འབྱོར་བ། གཞན་འབྱོར་ལྟ་ནི་དཔེ་ཡིན་སྲིད་
གཞན་ནས་ལེན་དགོས་པའི་ཡོན་ཏན་ནི་སངས་རྒྱས་ཕྱོན་ནི་ཨོ་རུང་ལ་ཡོན་ཏན་ཐོབ་ཀྱི་དེ་ནས་སྐྱེ་བ་ལེགས་མོ་ཐོབ་དེ་མི་
སྲིད་སྟུག་བསྐྱེད་མེད་ལྟ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་འགྲུའོ་འོངས། དེ་མེད་རང་ནས་བྱུང་གྱུའི་འབྱོར་བ་ལྟ་ནི་ལུས་རྟེན་གྱི་འབྱོར་བ། ལུས་
དཔུ་སྐྱེས་བ། དབང་པོ་ཆད་བ། མོས་བ་བསམ་པའི་འབྱོར་བ།

VII. འཛམ་གྱ་གླིང་དུ་དང་པོར་བྱུང་བའི་མི་རྣམས་ལ་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ། ལུས་ཀྱང་འཛམ་གྱ་འོད་དང་བཅས་པ་ནས་མཁའ་
ལ་འགོ་སྐྱབ་པ་ཡོན་ཏན་ཆད་མེད་པ་དང་ལྷན་པས་ན་བསྐྱལ་པ་དང་པོའི་མི་ཟེན་ཟེན་དུས་དེ་ལ་མི་རྣམས་རྩུ་ཉེ་སྐྱེ་བ་
ཡིན། ཆེ་དང་བསོད་ནམས་ཡོན་ཏན་དེ་བ་ཟད་ནི་ཆེ་ལོ་བྱེ་བར་བབས་སུ་ཡིན། དེ་ལི་དུས་སུ་འཛམ་གྱ་གླིང་གི་མི་རྣམས་
འོད་གྱི་སྐོང་ནས་སྐྱེ་བ་ཡིན་པའི་དཔེ་ནོག་ཕྱོན་གྱི་དུས་དེ་ལ་བསྐྱལ་པ་དང་པོའི་མི་ཟེན་ཟེན་བ་ཡིན་ནོག།

Q. 9 འོག་གི་དྲི་བ་དེ་བ་ལ་ལན་བློས། 3x2=6

- I. དུག་གི་རྩལ་ཐ་མ་ཁ་རྩ་བ་ནས་སྤངས་སྲིད་། །འདིའི་པན་ཡོན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་བདུད་རྣམས་གྱི་བར་ཆད་ཐམས་
ཅད་བརྒྱུག་པ་དང་། ཆེ་འདི་དང་ཆེ་བྱེ་མ་དོན་ཆེན་བྱ་འབྱུང་པར་འབྱུང་ནས་བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་ཁམས་ལ་སྐྱེ་བ་
ལེན་པ་ནི་ཐེ་ཆོམ་མེད་ཞེས་གསུངས་བྱུང་ཡིན་ནོ། །དུག་གི་རྩལ་ནི་ཨོར་གྱིས་ཨིན་ཅི་མིན་ཅི་སྤངས་དགོས་པ་
གས་ཆེན་པོ་འོད།
- II. དུས་ངན་སྟོགས་མའི་དུས་འདིར་རང་གཞན་གཉིས་ཀར་ཕྱང་བཏོང་བའི་ཟས་ངན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཉེས་དམིགས་
བཤད་པ་ལ་རྣམ་པ་གསུམ་ནི་༡] ཐ་མ་ཁའི་ཉེས་དམིགས་བཤད་པ། ༢] ཆང་གི་ཉེས་དམིགས་བཤད་པ།
༣] སྟོག་བཅོང་དྲི་ཟས་] ཀྱི་ཉེས་དམིགས་བཤད་པ།
- III. མི་མགོ་ལ་ཤིག་མཐོང་། རང་གི་མགོ་ལ་སྟག་མི་མཐོང་། གཞན་མི་ཡི་ཡོག་ལ་ཡིན་ཏོག་གྲས་ནི་རང་
རྒྱལ་གྱའདི་གཞན་གྱི་སྟོན་དེ་བལྟས་བསྟན་ནི་རང་གི་གཡོག་གལ་ཆེན་པོ་དེ་ཐལ་ནི་ཟེན་སི་མ་ངེད་
འབྱུང་སྐྱེས་ན་ཐེན་པ་མེད་དུ་བ་ཡི། དེ་གྱིད་ས་མི་གཡོག་ལ་སིབ་སྟོག་རྒྱགས་གྱུ་མེད་གྱ། རང་གི་གཡོག་
ལ་བཅོན་བྱུང་གྱིད།

Q.10 འོག་གི་དྲི་བ་དེ་བ་ལ་ལན་བློས། 1x2=2

- I. མི་མགོ་ལ་ཤིག་མཐོང་། རང་གི་མགོ་ལ་སྟག་མི་མཐོང་། ཟེ་གྲུ་དོན་ནི་རྟག་པར་མི་དེ་བ་རང་གི་སྟོན་
དེ་མ་ལྟ་འདི་གཞན་གྱི་སྟོན་དེ་རང་ལྟ་བུ་གས་སྟོན་འོ་དུ་བ་ཡིན།
- II. མི་མགོ་བཅོམ་སྟ། ཟེ་གྲུ་དོན་ནི་མི་དེ་བ་ལ་རྩི་ནོག་བཅོན་མི་དེ་བའི་རྩ་ནས་རང་གི་དོན་འབྱུང་བུ་ལ་
ཟེར་དུ་བ་ཡིན་ནོ།

Q.11. Essay writing : རྩོམ་ཆེན་པོ།

5

སློབ་སྦྱོང་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ་སློབ་པ།

ཤེས་ཡོན་ནི་མི་རི་རེའི་མི་ཆེད་ཆད་མེད་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། འདི་གིས་ཨོ་རུང་ལ་ཡོན་ཏན་ལེ་ཐུ་སྦྱོང་གུ་བ།

རིག་ཆལ་གསལ་བ་སྦྱོང་གུ་བ་དང་མཐའ་འཁོར་གྱི་འཛམ་གླིང་སློབ་ལ་ཤེས་ཐུབ་བྱ་ཡིན། ཤེས་ཡོན་ཡོད་ན་མི་རྣམས་ལ་ལ་ཀ་ལེ་
ཐུ་ཐོབ་བྱ་དང་དཔུལ་ཞོར་ཡང་ཐོབ་ཐུབ་བ་དང་མི་ཆེ་ལེ་ཐུ་སྦྱོང་ཐུབ་བྱ་ཡིན། ཤེས་ཡོན་གྱིས་ཨོ་རུང་ལ་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོན་དང་
བསམ་བློ་གསལ་བོ་གཏོང་སྟངས་ཡང་སློབ་བྱ་ཡིན།

མི་མང་ལ་ཤེས་ཡོན་འོ་སིང་སྤྱི་ཚོགས་ཡོངས་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་བ་ཡིན། ཤེས་ཡོན་གྱིས་མི་ཨོ་རུང་ལ་
དམིགས་ཡུལ་འགྲུབ་བྱ་ལ་ཡང་ཐན་ཐོགས་འོ་ཡིན། ཨ་ར་དེ་བ་སློབ་གྲུར་བཞུགས་ནས་སློབ་སྦྱོང་ལ་རུང་བཙོན་གྱི་སིང་མི་ཆེད་
ནང་གྲུབ་འབྲས་ཐོབ་པའི་གོ་སྐབས་ལ་འོ་ཡིན། དེ་གྱིད་ས་མ་མ་དང་དགོ་ཆན་དང་གཞུང་གིས་སང་མཉམ་དུ་གྲིགས་ནི་བེ་ཇ་ག་
རིག་ལ་ཤེས་ཡོན་ལེ་ཐུ་ཐོབ་བྱ་དོན་ལ་གང་མང་འབད་བཙོན་གྱིད་དགོས།

Q.12. Application/ Letterwriting རྩོམ་ཆེན་པོ། དགོང་ལྟུ་པ།

5

བྱམས་བཅེ་བཀའ་རྒྱུ་ཆེན་པོའི་ཡབ་ཡུམ་ལྟ།

རྒྱས་མཆོག་གི་ཞབས་བད་བྱེད་བྱ།

གྲུས་བའི་ཁུ་གསོལ།

དེ་རུ་ལྟན་རྒྱས་ཆང་མ་སྐྱེ་ཁམས་གསལ་དངས་བཞུགས་འོ་དུབ་རེ་འདོད་གྱིན། འདི་རུང་ཡང་
གཞུགས་ཁམས་བདེ་བའི་རང་ལ་རང་གི་སློབ་སྦྱོང་ལ་བཙོན་བར་གྱིད་ཡིན་འོ་ཡིན།
མཆོས་ཁྲུ། དི་རང་སློབ་སྦྱོང་གི་ཕྱ་ཐམ་བ་རྣམས་གཞུང་གི་ཐོག་ནས་འབྲས་ལྡོངས་ཀྱི་གནས་མཆོག་སྤྲུག་ཆེན་
བཞི་སློབ་བའི་དོན་ལ་ལལ་[ཁྲུ་བ་]འདི་ལ་རང་བཏོང་གིན་འོ་ཡིན། འདིའི་གསལ་ནང་ལ་ང་འང་འོ་དུབ་སྦྱབས་གྱིས་ང་ལ་སྤྱི་བཏི་
རུག་ལྷ་བརྒྱ་ཅམ་སྤྲུག་ཐོག་ནས་གྲུ་ལྷེབས་བ་གྱིས་རུབ་གསལ་བཏང་གནང་རོགས་གནང་། གཞན་གནས་རྒྱལ་གསལ་བ་ནི་
གང་མེད། བ་ཁྲུ་ག་དང་མ་ཁྲུ་ག་གཉིས་ལ་བཀའ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཁུས་ཡིན་འོ་ཡིན།

སྤྲད་སྤལ་དུ་མཇལ་རྒྱུ་ཡོང་བ་དང་། བ་མའི་ཕྱོགས་ནས་བཀའ་སློབ་གང་འོ་དུབ་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཁུ་རྒྱ་བཅས།

གྲུས་བྱ་ཨང་ཆེ་རིང་གིས་སྤྱི་ཆེ་ཆེས་ལ་ལག་བ་

གཉིས་ཐལ་མོ་སྦྱར་བཞིན་ བུ་ལ།

སྟོལ་རྒྱན་ནི་མི་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་ཁྱིམ་ཆང་ངམ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་དུས་ཡུན་རིང་བུ་ནས་སྤར་རང་སྤར་
 བཅི་བྱ་ནས་འོ་དུབ་ཡིན། དེས་མི་རྣམས་ལ་སྟོན་ཆད་པོ་སྤུབ་པ། རིག་གནས་དང་རང་གི་རིགས་གཞུང་དང་
 ལུགས་སྟོལ་དེ་བ་ལ་པན་ཐོགས་འོ་ཡོད། ཁྱིམ་ཆང་དེ་བ་དམིགས་བསལ་གྱི་དུས་ཆེན་སྤར་བཅི་བྱ་དུབ་བ་
 དང་། དགའ་མགའ་ཐོ་ཐོ་བྱིད་དུབ་ཡིན། སྟོལ་རྒྱན་ལ་གནས་དང་ཞབས་ཐོ་དང་སྤྱད་དང་དམིགས་བསལ་གྱི་
 ཤེས་སྤུབ་བ་ཡིན། སྟོལ་རྒྱན་སྤར་སྟོབ་བྱིད་དུབ་དེ་ཆད་མེད་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན།

- o o o -